

СПИСОК ВИКЛЮЧЕНЬ БАНКУ (EXCLUSION LIST)**Загальний перелік видів діяльності, які не підлягають фінансуванню**

Список виключень Банку визначає види господарської діяльності підприємств-позичальників, які не можуть бути профінансовані¹:

- Діяльність, заборонена національним законодавством України або міжнародно-правовими актами, ратифікованими Україною;
- Виробництво або торгівля будь-якими продуктами чи здійснення будь-яких видів діяльності, які вважаються незаконними згідно з національними законами чи правилами, міжнародними конвенціями та угодами або підпадають під міжнародні заборони², такими як фармацевтичні препарати, пестициди/гербіциди³, озоноруйнівні речовини⁴, поліхлоровані дифеніли (ПХД)⁵, дикі тварини або продукти, що регулюються CITES⁶;
- Виробництво або торгівля зброєю та боєприпасами, включно зі сумнівною зброєю або її критичними компонентами (ядерна зброя та радіоактивні боєприпаси, біологічна та хімічна зброя масового знищення, касетні бомби, протипіхотні міни, збагачений уран);
- Виробництво або торгівля алкогольними напоями (крім пива та вина)*;
- Виробництво або торгівля тютюном*;
- Азартні ігри, казино та прирівняні до них підприємства*;
- Виробництво або торгівля радіоактивними матеріалами⁷;
- Виробництво або торгівля незв'язаними азбестовими волокнами⁸;
- Деструктивні методи рибальства та дрифтерний промисел у морському середовищі з використанням сіток довжиною понад 2,5 км;
- Виробництво або діяльність, пов'язана зі шкідливими або експлуататорськими формами примусової праці⁹ / шкідливою дитячою працею¹⁰;
- Комерційні лісозаготівлі в тропічних вологих пралісах;
- Виробництво або торгівля деревиною чи іншою продукцією лісозаготівельної діяльності, що не походить з лісів зі сталим лісокористуванням;
- Виробництво, торгівля, зберігання або транспортування значних обсягів небезпечних хімічних речовин або використання небезпечних хімічних речовин у промислових масштабах¹¹;
- Інвестиції, які можуть бути пов'язані зі знищенням або значним погіршенням стану територій, що знаходяться під особливою охороною (без належної компенсації відповідно до міжнародних стандартів);
- Атомні електростанції (окрім заходів, що зменшують екологічну небезпеку існуючих активів) та шахти, основним джерелом видобутку яких є уран;
- Пошуки, розвідка та видобуток вугілля; наземні транспортні засоби та пов'язана з ними інфраструктура, що в основному використовуються для видобутку вугілля; електростанції, теплоелектроцентралі та когенераційні установки, що в основному працюють на вугіллі, а також пов'язані з ними лінії електропередачі;

– Нетрадиційний пошук, розвідка та видобуток нафти з бітумінозних сланців, бітумінозних пісків або нафтових пісків.

1. Зазначений перелік є індикативним. Списки виключень Банку (Exclusion Lists) для проектів та програм небанківських фінансових установ (Фондів), що фінансуються Світовим банком, KfW та іншими міжнародними фінансовими організаціями (МФО), а також в рамках взаємодії з іншими Фондами/організаціями – можуть відрізнятися.
2. Довідкові документи: Регламент (ЄС) № 649/2012 Європейського Парламенту та Ради від 4 липня 2012 року щодо експорту та імпорту небезпечних хімічних речовин з періодичними змінами; Зведений список товарів Організації Об'єднаних Націй, споживання та/або продаж яких заборонено, вилучено, суворо обмежено або не схвалено урядами; Пестициди та гербіциди, що підлягають поетапному виведенню з обігу або забороні, включені до Роттердамської конвенції (www.pops.int).
3. Перелік пестицидів, заборонених до використання в сільському господарстві, що не можуть бути зареєстровані або перереєстровані в Україні наведено за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001251-97#Text>
4. Озоноруйнівні речовини (ОРР) – хімічні сполуки, які вступають у реакцію зі стратосферним озоном і руйнують його, що призводить до виникнення загальновідомих «озонових дір». У Монреальському протоколі перераховані ОРР, а також цільові показники їхнього скорочення і терміни поетапної відмови від використання таких сполук. Перелік хімічних сполук, що регулюються Монреальським протоколом, до якого відносяться аерозолі, холодоагенти, піноутворювачі, розчинники та засоби пожежогасіння, а також детальну інформацію про країни-підписанти та цільові дати поетапної відмови від зазначених сполук наведені в Програмі ООН із захисту довкілля. Посилання: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_215#Text, <https://ozone.unep.org/treaties/montreal-protocol/summary-control-measures-under-montreal-protocol>
5. ПХБ (поліхлоровані біфеніли) – група високотоксичних хімічних речовин. ПХБ можуть бути присутні в масляних електричних трансформаторах, конденсаторах і розподільчих пристроях 1950-1985 років випуску.
6. СІТЕС: Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. Список видів СІТЕС-I можна знайти на сайті Секретаріату СІТЕС: <https://cites.org/eng/disc/text.php>
*Це не стосується спонсорів проектів, які не беруть істотної участі в цій діяльності. «Не беруть істотної участі» означає, що відповідна діяльність є допоміжною відносно основної діяльності спонсора проекту.
7. Це не стосується придбання медичного обладнання, обладнання для контролю якості та будь-якого обладнання, де радіоактивне джерело вважається мінімальним та/або адекватно захищеним
8. Це не стосується придбання та використання скріплених азбестоцементних листів, де вміст азбесту становить менше 20%.
9. Примусова праця – це будь-яка робота або послуга, що не виконується добровільно, яку людина змушена виконувати під загрозою застосування сили або покарання.
10. Шкідлива дитяча праця означає залучення дітей до роботи, яка є економічною експлуатацією або може бути небезпечною для освіти дитини, чи перешкоджати її навчанню, або бути шкідливою для здоров'я дитини, її фізичного, розумового, духовного, морального чи соціального розвитку.
11. Небезпечні хімічні речовини включають бензин, керосин та інші нафтопродукти.